

Rozumářskou konstruktérkou být nechci,

říká česká spisovatelka **Petra Hůlová**.

Nevidím nic špatného na tom, psát příběhy odjinud

Proč dnes spisovatelé tolik cestují? Psát doma se už nedá?

O současných mladých spisovatelích se říká, že je spojuje psaní příběhů odjinud než z Čech. Dlouho se necestovalo a ještě nějakou dobu to bude zajímavé, ale pomalu to doznívá, protože to zajímavé být přestává. Psát příběhy, které se odehrávají někde jinde, je svým způsobem jednodušší. Jiné prostředí je svěží, neokoukané a působí inspirativně. Někdy už samotný popis může být pro čtenáře zajímavý.

Není v tom nebezpečí povrchnosti?

Asi ano. Zároveň na tom není nic špatného. Když je příběh z Čech, tak je každý velký šéf a znalec a to je na tom strašidelné a odslabující. Autor může být méně svobodný a pod větším drobnohledem.

Spisovatelé zhusta využívají různé tvůrčí pobyty a stipendia v zahraničí. V čem jsou přínosem?

Pro mě je hrozně důležité být v izolační bublině, kde nejsem pro nikoho po ruce, nic na mě neútočí, nic se po mně nechce a mohu psát naplno.

Jak se píše „naplno“?

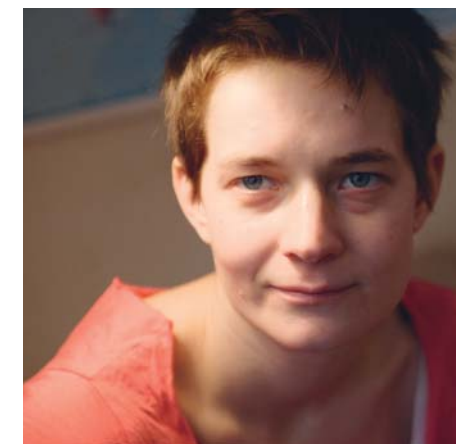
Šest až osm hodin denně, tak dva až tři měsíce, víc už ne. Po osmi hodinách psaní jsem úplně odrovnaná a nemohu normálně fungovat. Jen tak bloumat s cigárem a hnít...

Váš první román byl z Mongolska, poslední je ze Sibíře. Čím je pro vás Dálný východ tak zajímavý?

Kdysi jsem viděla film Urga, nadchl mě a začala jsem se o Mongolsko zajímat. Vyhovuje mi větší přehlednost a pomalost tamního světa, ve kterém snadněji vyvstávají důležité věci. V takovém prostředí vidím příběhy. Tady se často utápím v jakési přehlcnosti a stresu.

Co je tam ještě jinak?

Častěji dochází k zajímavým setkáním s lidmi, už jen proto, že se ptají, odkud

Petra Hůlová, (*1979)

vpadla do české literatury „jak tunguzský meteorit“. Po prvotině Paměť mojí babičce (2002, Cena Magnesia Litera) publikovala novely Přes matný sklo (2004), Cirkus Les Mémoires (2005) a Umělohmotný třípokoj (2006, Cena Jiřího Ortena). Za svůj druhý velký román z Dálného východu Stanice Tajga (2008) získala loni Cenu Josefa Škvoreckého v ostré konkurenci zavedených autorů (Emil Hakl, Jaroslav Rudiš, Lenka Procházková, Jiří Dědeček).

jste. Jsou pohostinní, a tak se třeba snáze dostanu do nějaké rodiny. V průběhu večera pak o nich zjistím všechno. Na východě je málo možností, co dělat. Lidé jsou přivázaní ke kousku země, kde žijí, a pár lidem kolem nich. Jsou víc ukotvení.

O Mongolsku jste řekla, že život je tam natolik přizpůsoben prostředí, že se moc měnit nedá. Platí to i o Sibíři?

Sibíř je víc zaostalá a depresivní než Mongolsko. Přizpůsobení životním podmínkám souvisí s kočovnictvím a pasením dobytka a všemi věcmi okolo, kdy člověk vyžije ze svého stáda a nepotřebuje moc peněz na věci, protože si je udělá sám. Na Sibíři lidé pracovali v závodech, které zkrachovaly. Vesnice působí dojmem zapomenutého a propadajícího se prostoru. Je to úplně jiná situace a mnohem smutnější. Lidé odcházejí a dlouhodobou budoucnost pro sebe tam vidí málokdo.

V románu Stanice Tajga o sibiřské pomalosti píšete: „Nechat čas, ať si teče po svém, a nebránit se věčnosti neustálou činností.“ Jde o moudrost v opozici k západnímu workoholismu, nebo o obyčejnou lenost?

To je ambivalentní. Pomalý rytmus se někdy jeví jako obdivuhodný a meditativní. Na druhou stranu se tam nemůžete spolehnout, že něco zafunguje. Věci se donekonečna odkládají. Lidé nemyslí úplně vážně to, co řeknou, a snaží se člověka oškubat. Rozklad a ignorace. Lidem je všechno úplně jedno a ten druhý taky.

Postava románu Hablund nedokáže ze Sibíře odjet. Také jste tak někde uvízla?

Lákalo mě si s tím zahrávat, představovat si to. Jaké by to bylo, už se nikdy nevrátit. Rozplynout se někde jinde.

Co je za tím? Touha vypadnout ze svého života, vyzkoušet jiný způsob existence?

Myslím, že je to touha být někým jiným. Shodit ten kabát, kdo já jsem. Nepokračovat v kontinuitě a začít znova.

Dobrá knížka umí nějak *posunout způsob* mého vnímání

Která touha je silnější? Byt někým jiným, nebo se zbavit sebe sama?

Jsem těkavý typ. Když něco trvá moc dlouho, chci raději zkusit něco jiného.

Není to obrana proti stereotypu?

Možná je to nechuť přijímat zodpovědnost. Utíkat od věcí je nejjednodušší.

Hablundův konec evokuje zabijačku – jak ho svlékli, umyli a vytřeli dosucha. Snědli ho?

Odjedte do Charyně a uvidíte...

Sibiřské sídlo Charyň je ryze fiktivní, nebo má nějaký předobraz?

Vesnice s tímhle názvem není, ale mám poměrně přesnou představu, jak to na Sibiři vypadá.

V románu si Rusové udržují odstup od domorodých obyvatel a hledí na ně přezíravě. Tohle tam funguje?

Něco takového jsem tam cítila. Celá kniha by měla být věrným zobrazením prostoru Sibiře, ovšem s nadsázkou a posunutým náhledem, jak v pokřiveném zrcadle.

Posun do fikce a magična může zprostředkovat realitu přesněji než striktní popis?

Kdyby to tak bylo, znamenalo by to, že se to povedlo.

A povedlo se to?

Někomu to přijde dobré, někomu ne. Měla jsem radost, že knížka dostala Škvoreckého cenu, i když si samozřejmě uvědomuji, že jiné porotě by se mohlo líbit něco jiného. Ceny mluví o kvalitě knih jen do určité míry. Jsem si vědoma slabých míst, nebo mám alespoň ten pocit.

Souhlasíte s názorem, že váš poslední opus je tematicky a náladou podobný tomu prvnímu – Paměti mojí babičce?

Slyšela jsem to hodněkrát a nemyslím si to. První knížka je o mezilidských vztazích a rodině, ta poslední o hledání identity a odkrývání tajemství.

Novela Umělohmotný třípokoj byla kritizována za jazykový manýrismus, „nekonečné asociativní, nijak nestrukturované řečnění“, jak napsal kritik Peňás. Není váš jazykový talent občas zrádný?

Stanice Tajga je relativně dobře zorganizovaný text, chaoticky nebují, jak je tomu u Umělohmotného třípokoj. Přesto si „třípokoj“ cením jako něčeho odvážného, invenčního a v dobrém smyslu drzého. Stanice Tajga je proti tomu tradiční a konzervativní, proto si jí tolik necením.

Nepředstavuje větší epičnost posledního románu autorský obrat od instinktivního psaní k myšlení prostřednictvím románu, typickému třeba pro Kunderu?

Každá má knížka je jiná, oscilují mezi několika póly. Kundery si jako spisovatele vážím, ale jeho styl psaní je pro mě suchý a málo imaginativní. Rozumářskou konstruktérkou nechci být. Faktem je, že mám přirozenou tendenci být neřízenou chrličkou a trocha usměrnění bude k dobru věci.

Liší se ženský a mužský styl psaní?

Ženské jsou víc při zemi, méně někam ulítávají. Chlápci jsou snílci, kteří někde poletují a fantazírují. Jsou méně ukotvení ve všednodenním řádu věcí.

Máte nějaký specifický způsob čtení?

Knížky, co čtu, si skoro nikdy moc nepamatují, ani ty nejlepší. Ale nějakým

způsobem ve mně něčím hýbají a posunují způsob mého vnímání nebo citlivost na určité věci. Cosi jinak docvakne. Pokud tohle knížka dokáže, je dobrá.

Funguje ještě na Dálném východě tradiční rozdělení mužských a ženských rolí?

Chlápek by tam měl být lídr a nosit peníze, žena má být doma, starat se o děti a poslouchat. Fakticky to tak není. Muži se utápějí v alkoholu a ženy podnikají a drží to nad vodou. Dochází k rozkolu mezi tradičním obrazem a novou realitou.

Jste čerstvě vdaná. Váš muž je lídr?

Jsem na mateřské se synem Pepou a manžel Dan chodí do práce. Vážíme o domácí práce, které jsou více na mně, ale snažím se je delegovat. Ovšem chybí model z domova. Když muž neviděl tatínka doma uklízet, má také tendenci to nedělat. Ale až bude synovi rok, půjde Dan na rodičovskou dovolenou. Úžasný posun, to dřív nebývalo.

Rozhodnutí mít dítě bylo voláním přírody, nebo racionální volbou?

Spíš voláním přírody než racionálním rozhodnutím. Obdivuji, když je někdo dost silný na to, aby se realizoval jiným způsobem. Snadněji bych si odůvodnila, proč děti nemít.

A to?

Proč vodit nějakého človíčka do světa, který je složitý, a třeba tady ani nebude šťastný. Lidí je beztak dost. Mně by taky nevadilo, kdybych tady nebyla.

Nechybí něco ženám, které mateřství vynechaly?

Je to možné. Proto jsme si pořídili Pepu. Preventivně.

Změní mateřství vaše psaní?

Co se týče témat a přemýšlení, tak myslím, že ani ne. Ale změny se v člověku dějí, aniž by o nich věděl a byl je schopen reflektovat. ■